

Nakenhet

I utgangspunktet er **nakenhet** den tilstand man er i når man ikke har klær på seg. Ordet brukes nå i følgende betydninger:

- Ingen del av kroppen er dekket av noe
- Underlivet er ikke tildekket (men man kan være tildekket for eksempel på overkroppen)
- Man er vesentlig mindre tildekket enn hva som er vanlig i en kultur, situasjon e.l. Ved bruk i denne betydningen kan underlivet være tildekket.

Den første betydningen er den opprinnelige mens den tredje bruken er blitt stadig mer utbredt de siste årene. Dette har skjedd spesielt etter at media kom på Internett.

Voksen kvinne naken. Voksen mann naken.

Historie

«Naken» er et ord som skaper nysgjerrighet og media bruker dette for å få oppmerksomhet («klikk») også på artikler som ikke dekkes av den tradisjonelle bruken av ordet. Det er dermed en stadig utvidelse/inflasjon i bruken av «nakenhet». Helt ny er imidlertid ikke den siste bruken av «naken». For eksempel har mennesket en stund betegnet seg selv som «den nakne ape». Da henspilles det på at menneskene har mindre hår på kroppen enn våre artsfrender. I dette tilfellet ser man bort fra at vi er like godt (og i noen tilfeller bedre) dekket av hår rundt genitaliene.

Forholdet til nakenhet har variert stort mellom ulike kulturer og epoker. Bildet viser en ung, toppløs jente fra Etiopia 2006.

Ordene *naken*, *bar* og *blottet* kan brukes om det samme, men ikke alltid i samme situasjon.

I utgangspunktet er nakenhet normaltilstanden. Alle andre vesener på jorden er nakne. Mennesket var nakent inntil for 170 000 år siden. Den opprinnelige årsaken til at mennesket begynte å dekke seg til, antas å være et ønske om å pynte seg, markere status, roller, tilhørighet osv. Det gikk nesten 100 000 år før mennesket begynte å forflytte seg til andre klimasoner hvor man fikk nytte av klærnes isolerende effekt.

Det har vært ganske stor variasjon både globalt og lokalt i hvilke situasjoner man praktiserer nakenhet og hvem man kan være nakne med. Media og økt reising har medført en mer homogen kultur. Selv om denne variasjonen er blitt mye mindre de siste hundre år, kan det også i dag være betydelige variasjoner.

I mange av verdens stammekulturer som lever i tempererte klimasoner har nakenhet i hverdagslivet vært vanlig. I andre områder hvor klimaet har forhindret dette, har nakenhet blitt praktisert i forbindelse med bading og hygiene. Felles nakenhet er blitt praktisert innen kjernefamilien, storfamilien (med inngifte), venneflokken, storgården eller bygda/tettstedet. Dette er blitt praktisert kjønnsdelt eller med begge kjønn sammen. Av siviliserte kulturer er det Øst-Tyskland som har hatt den mest liberale holdningen til nakenhet hvor flertallet badet nakne (begge kjønn sammen) inntil Muren falt. Men også i Norden har felles nakenhet vært vanlig. For eksempel i Finland var det vanlig med felles nakenhet i badstua med begge kjønn på storgårder/tettsteder til godt ut på 1900-tallet. Også i Norge finner man reiseskildringer opp i gjennom hele forrige årtusen hvor reisende kunne berette om naken fellesbading rundt på lokale steder rundt i Norge.

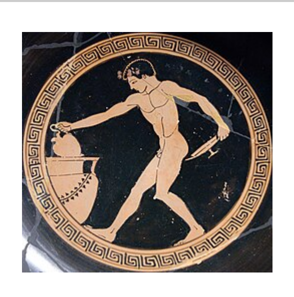
Utviklingen av klær medførte også utviklingen av bluferdighet dvs. en skamfølelse av å bli sett naken eller av å se andre naken. Variasjonen i klesregler over hele verden tyder på at bluferdigheten har en meget sterk og dominerende kulturell komponent. Men det er samtidig heller ikke tvil om at noen, spesielt tidlig i puberteten, utvikler en instinktiv bluferdighet som er uavhengig av omgivelsene rundt.

Nakenhet i kunsten

I billedkunst er nakenhet et vanlig motiv. Motivene kan blant annet tolkes som en hyllest til skjønnheten i menneskekroppen.

Henry Scott Tuke (1858–1929): «The Bathers».

Antikk gresk keramikk fra ca. 490 – 480 f. Kr. med maleri av en ung gutt som serverer vin. At ynglingen er naken viser at han deltar i et symposium eller ved en bankett.

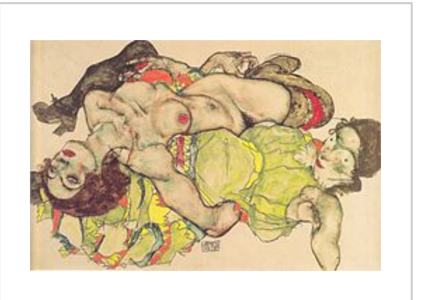
Bokillustrasjon fra 1350 – 1375 som viser hvordan de første menneskene Adam og Eva i Edens hage ifølge Bibelen blir fristet av slangen til å spise av frukten på Kunnskapens tre. Gud jager dem ut av paradiset etter syndefallet og de begge skammer seg over sin tidligere nakenhet og dekker seg til.

«Den berusede Noah» av Giovanni Bellini 1515 viser den bibelske sagnskikkelsen Noah og hans tre sønner Kam, som oppdager faren full og avkledt, men ikke hjelper ham, og Sem og Jafet, som dekker ham til anstendig.[1]

Édouard Manets «Frokost i det grønne» (1862 – 1863) provoserte sin samtid ved å vise en avkledt kvinne sammen med påkledte menn. Bildet er utstilt i Musée d'Orsay i Paris.

Egon Schieles «Kvinnelig kjærlighetspar» (1915) viser to delvis avkledte aktmodeller. Hans sensuelle tegninger av naknenhet kan minne om erotisk kunst.

Nakenhet og bading

Badedrakt og badebukser er i dag så selvfølgelige at det er lett å overse at disse begrepene stort sett ikke kjentes før omkring 1800. Tidligere hadde ikke det å bade i sjøen eller havet samme popularitet som i dag, og hvis man likevel gikk i vannet var det på steder hvor man kunne kle seg helt naken uten å vekke anstøt. Det vil si at man enten badet på private eller øde steder, eller – i og ved byer – fra særlige badehus.

Naturisme

Naturisme kalles det å være naken. Nudisme er også en betegnelse på det samme. Naturistene mener at å ta på klær for å bade for eksempel er unaturlig.

Naturisme har ikke med noe med voyeurisme eller blotting å gjøre, da alle er nakne. Det seksuelle aspektet ved nakenheten er nedtonet. Ordet nudisme kommer fra det latinske *nudus*, som betyr naken. Naturismen kommer fra ideen om at det er naturlig å være naken. I Norge og Europa forøvrig brukes begrepet «naturist» oftere enn «nudist».

Nakne mennesker på stranden.

Nakenbadestrender

I Oslo er det en naturiststrand på Huk på Bygdøy; det er et eget område på stranden som er avsatt til nakenbading.

Se også

- Naturisme

Referanser

1. ^ Første Mosebok Kapittel 9 vers 18-28: «Noah og sønnene hans» (http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=ud8MMrJeKwHNJdqN05oJoQWKcAr8O/XdTfA9m39IMrL721EiWyvmWIQX+TcmP6vqViRIZ4XrEoo=)

Eksterne lenker

- (en) Nudity – kategori av bilder, video eller lyd på Commons
- (en) Nudity – galleri av bilder, video eller lyd på Commons
- Norsk naturistforbund (https://web.archive.org/web/20061213215251/http://www.naturistnet.org/main.php?site_id=26)